

FABARM HAULIKKO

YHTEISTYÖSSÄ MUKANA

SUOMEN AMPUMAUURHEILULIITON VIRALLINEN PÄÄYHTEISTYÖKUMPPANI

Rollaattorilla kuntoa

Olavi Varoma

tosimiehen ikään

Lehtimiesveteraani Olavi Varoma täytti 26. päivä kesäkuuta 100 vuotta. Komea luku ja erinomaisen sopiva miehelle, joka jo nuorena antoi koko sydämensä ampumaurheilulle. Sadan pisteen sarjat kun ovat tuttuja SM-mitaleille ja suojeluskunnan mestaruuksiin yltäneelle ampujalle.

Parhaiten Olavi kuitenkin tunnetaan toimittajan työstään, johon voidaan liittää epiteetti Suomen ampumajournalismin Grand Old Man. Pitkän uransa aikana hän toimi myös Ampujainlehden päätoimittajana vuosina 1951-1959.

- Ei ikä, ei näkö eikä kipeä jalka estä henkisesti reipasta miestä liikkumasta. Useimpina päivinä käytäväkävelyä kertyy parisen kilometriä.

Teksti ja kuvat:
Pekka Kurkinen

Tapaan Olavi Varoman hänen viime vuosiansa asunnossa Pohjois-Haagan Helander-kodissa hieman ennen lähestyvää merkkipäivää. Minua tervehtii pirteän oloinen mies, joka kuitenkin jo varhaislapsuudessa vammautuneen jalan vuoksi on myöhemmällä iällään joutunut turvautumaan rollaattoriin. Sama vehje on kyllä myös kuntoväline, jolla sitkeä emeritus hoitaa kuntoaan kävelemällä lähes päivittäin asuinpaikkansa pitkää käytävää edestakaisin 20-30 kertaa, jos kelit eivät salli pihalle menoa.

Kysyn tältä tervaskannolta kuluneen kysymyksen: miltä tuntuu odottaa 100-vuotispäiviään? Mielituolissaan istuva mies miettii hetken, hymähtää ja sanoo: "Käsittämätön kokemus, mutta täytyy ottaa vastaan, mitä taivaallinen komentaja antaa. Ei olisi pikku-poikana uskonut, että tällaiseen saavutukseen yltää." Veteraani hymähtää ja jatkaa: "Odottamistahan tämä vaan on. On vähän vaikea saada tätä loppuaikaa kulumaan."

Olavin muuten erinomaista terveyttä varjostamaan ovat tulleet kuuroutuminen ja näön heikkeneminen. Se on pimentänyt ja

hiljentänyt elinpiiriä niin, ettei ihme jos joskus aktiiviseenkin mieleen hiipii yksinäisyyden ja voimattomuuden tunne.

"Onhan tämä jo turhaa aikaa. Yritän kuitenkin panna ajatuksiani järjestykseen erilaisilla keinoilla. Teeveetä en enää näe, siitä oli seuraa, mutta yritän lukea, mitä pystyn. Olen tavannut vanhaa katekismustakin ja opetellut uudestaan kymmenen käskyä. Pientä aivojumbppaa."

"Ei aihetta valittaa. Olen elänyt aikani ja päässyt tähän asti. Olosuhteisiin nähden olen tyytyväinen", hän jatkaa.

IKÄTOVEREISTA ON VAJETTA

Valittaminen ei koskaan ole kuulunut tämän jämäkän miehen tapoihin. Periksi antamattomuus, jota nytkin tarvitaan, sitäkin selvemmin. Pitkäaikaisesta ystävästä kuvastuu sopusuhteinen elämänsä ja sen loppumisen välillä. Rauha ja arvokkuus.

Näköä on jäljellä sen verran, että Olavi pystyy suurennuslasilla lukemaan lehtien otsikot ja keskustelutoverin tikkukirjaimet. Näin hän yhä tiiviisti seuraa maailman menoa, niin politiikkaa kuin urheilua. Muistiaan hän vähättelee, vaikka varsinkin ammunasta puhuttaessa vuosiluvutkin tulevat kuin apteekin hyllyltä.

Kuulo-ongelma on rakkaan harrastuksen tuttua seurausta. Kuulo katosi kokonaan pari vuotta sitten. Päässä kuuluu enää merkittäviä hälyääniä. Elämän ilta ei tule yksin.

Yksin ei vanha lehtimies sentään muutenkaan joudu olemaan. Hän on tyytyväinen Helander-kotinsa palveluihin, ja seuraa pitävät vuorollaan neljä lasta perheineen sekä pirteä, yhdeksän vuotta nuorempi Inkeri-sisko. Vielä ovat vierellä pysyneet myös jotkut ystävätkin. Ikätovereista on vajetta.

”Ehkä se, että minulla on näinkin hyvin, on kiitosta ajasta, jolloin kävin 20 vuotta lähes päivittäin katsomassa halvaantunutta puolisoani sairaalassa hänen elämänsä loppuun asti”, Olavi miettii melkein itsekseen.

”Mikään ei ole arvokkaampaa kuin tämä päivä”, sanoi J.W. von Goethe. Jos sen on pitänyt mielessään ja elänyt rikkaan elämän, on paljon muistoja. Niistäkin, hyvistä ja huonoista, on seuraava.

MIELUUMMIN KIVÄÄRIAMPUJA KUIN PISTOOLIHERRA

Olavi Varoman rakkaimmat muistot liittyvät ampumiseen. Aseet tulivat tutuiksi jo varhain, sillä Isak-isä oli mestariluokan ampuja hänkin. Ensimmäinen väkevä kokemus oli päästä isän kanssa seuraamaan Pohjoismaisia pääkaupunkikisoja kotikaupungissa Helsingissä Kiffenin radalla 1925. Siitä kipinä iski.

Kiffenin rata sijaitsi melkein samoissa Haagan maisemissa, missä Olavi nyt asuu. Mies on ikään kuin palannut juurilleen.

Ensimmäistä kokemustaan näyttösuojassa hän muistelee mielellään. Taululla oli kävellyt kärpänen. Laukaus napsahti tauluun, ja kärpästä ei enää ollut. Sen paikalla oli osuma. ”On ne uskomattoman tarkkoja”, oli nuoren miehen ensimmäinen ajatus.

Aluksi tuli kokeiltua myös paraboliumia, mutta kivääri tuntui pian luontevammalta. ”Halusin olla mieluummin kivääriampuja kuin pistooliherra, niin kuin pistoolimiehiä silloin nimiteltiin.”

Isä oli suojeluskunnan jäsen ja suomalaisuusmies, joka 1925 vaihtoi suvun Wallenius-nimen Varomaksi. Niinpä Olavikin jo koulupoikana oli mukana suojeluskuntatoiminnassa ja kertoo siellä tottuneensa myös 300 metrin lajeihin.

- ”Tässä tuolissa olen ehtinyt miettiä m... sanoo kunnianarvoisaan ikään ehtinyt ampuma...

Kuusi vuotta Helsingin kisakokemuksia myöhemmin hän itse kilpaili Tukholmassa ja uusi Bruno Frietschin ja Karl August Larssonin kanssa pääkilpailun eli edustusammunnan voitosta. Frietsch, hänkin 100 vuoden kerhoon päässeitä ampuj miehiä, voitti tiukkaakin tiukemman kisan, Olavi oli kolmas. Se ei jäänyt ainoaksi menestykseksi, 600 metrin kilpailussa tuli toinen tila. Helsinki voitti joukkuekilpailun. Nyt Olavin tavoitteena on voittaa Bruno ikäkilpailussa.

Noina 30-luvun alkuvuosina nuori mies oli Sakossa pystykorvien sisäänampujana ja kävi 1931 ja 1933 voittamassa myös suojeluskuntien kouluammuntamestaruudet.

Suomen Metsästysyhdistyksen riveissä tuli myöhemmin kaksi SM-kultaa pienoiskiväärin ja sotilaskiväärin joukkuekilpailuissa. Henkilökohtaisesti paras saavutus on SM-hopea pienoiskiväärin makuuasentokilpailussa. Rakkaita muistoja.

Olavi kasvatti myös lapsistaan ampujia. Päivänsankari ei peittele tyytyväisyyttään siitä, että kolme neljästä ylsi vähintään ikäsarjojensa piirinmestaruustasolle. Irma Varoma (Völkert) voitti 1969 Oslossa PM-kultaa isän toisessa paraatilajissa, pienoiskiväärin makuuasentokilpailussa.

Isä Varoma oli matkalla niihin kisoihin, kun auto Ruotsissa suistui tieltä. Ajomie-

Läheisen ampujatoverin Pauli Aapeli Janhosen muistokirjoituksen Urheiluampujasta Olavi halusi lukea, vaikka teksti olikin ”aivan liian pientä”.

onenmoisia”, urheilun veteraani.

henä ollut toimittajakollega sai surmansa, Olavi selvisi kolhuilla ja vammaisen jalkansa murtumisella. Tapaturman jälkeen Olavi oli katsellut jalkaansa ja todennut: ”Taipuihan se sentään tämäkin polvi. Valitettavasti vain väärään suuntaan.”

URHEILUAMMUNTA ON OLLUT ELÄMÄN A JA O

Lehtimiesura alkoi järjestö- ja sotilasvirkamiehen tehtävien ohessa vapaana urheilutoimittajana. Sota-aikana Varoma oli kanslistina muun muassa Salmenkankaan, Vuoksenrannan ja Miehikkälän linnoitustöissä. Helsingissä hän toimi jonkin aikaa Puo-

lustusvoimain tilitoimiston päällikkönä.

Ensimmäiset jutut ilmestyivät Ajan Suunnassa. Ampumaurheiluliitossa vietetyn kymmenen vuoden jälkeen, jolloin Varoma toimi myös liiton apulaissihteerinä, hän työskenteli vakinaisena Helsingin Sanomien urheilutoimittajana 1959-1974. Siihen aikaan urheiluammunta vielä sai maan valta-mediassa reilusti palstatilaa. Hyvät tulokset ja saavutukset noteerattiin.

Valpas reportteri seurasi tarkasti tapahtumia. Hän oli asiantunteva ja kannustava kirjoittaja. Moni nuori ampuja sai tuolloin rohkaisua ja intoa tekemisiinsä Urheiluampujan ja Helsingin Sanomien artikkeleista. Ammunnan ohella Varoma seurasi ampu-mahiihtoa ja piti viikoittaista bridge-palstaa.

Helsingin maailmanmestaruuskisat 1937 olivat mahtava kokemus. Varoma toimi ampumatoimikunnan sihteerinä ja ulkomaisten toimittajien avustajana. Siitä alkaen hän kiersi uskollisesti useimmat MM-tapahtumat, monet olympiakisat ja muut keskeiset kilpailut aina Lahdessa ja Hollolassa ammuttuihin vuoden 2002 maailmanmestaruuskisoihin saakka. Niistä matkoista on kirjoitettu ja muisteltavaa riittää. Ampumaurheilun parissa vietetty aika on ollut elämän keskeinen sisältö.

Paljon nähneen miehen vanhat silmät syytyvät, kun puheeksi tulevat Tukholma 1947, missä Pauli Aapeli Janhonen voitti vapaakiväärillä ensimmäisen kolmiasentokultansa, tai Wiesbaden 1966, jossa Olavi itse oli par-

haiten menestynyt suomalainen voitettuaan lehdistöammunnan.

Paikan päällä nähtyä ja koettua Varoma kirjasi vielä 1994 julkaistuun Ampumaurheiluliiton juhlakirjaan ja 1997 hän johti veteraanidelegaatiota Tukholmaan, missä vietettiin ammunnan ensimmäisten sodan jälkeisten MM-kisojen 50-vuotisjuhlaa.

Olavi Varoma on saanut ansioistaan lukuisia huomionosoituksia, muun muassa Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton (ISSF) kultaisen ansiomitalin ja Suomen Ampumaurheiluliiton kultaviirin.

Mutta onhan elämässä ollut myös vastoinkäymisiä ja epäonnea, totta kai. Hölmöyksiäkin on tullut tehtyä. Aina jotain tuolta korkeudelta elämäänsä katseleva myös katuu.

”Monesta asiastahan sitä itseään moittii, mutta suurin typeryyks oli se, että lopetin Kauppakorkeakoulun kesken. Se maksoi minulle myöhemmin monta mahdollisuutta. Likat siinä taisivat vähän sootkea asioita”, mies naurahtaa.

Entäpä viisaan vanhuksen vihje nuoremmille ampujille? ”Harjoitella kunnolla ja kaikilla keleillä. Ampujan on opittava hallitsemaan niin sateet kuin tuulet, kuuma ja kylmä.”

ONNITTELUKSI OLAVI!

Ja vielä lisää elämän vuosia!